

บทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
The Administrator's Role and Internal Quality Assurance of
School Under the Secondary Education Service Area Office
Kanchanaburi

¹จิรภัทร์ เหลืองวัฒนวิไล

Jirapat Luangwattanawilai

²นุชนรา รัตนศิริประภา

Nuchnara Rattanasiraprapha

¹²คณะศึกษาศาสตร์; มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹²Faculty of Education; Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: jirapattmv@gmail.com

Received April 11, 2023; Revised July 29, 2023; Accepted: September 11, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 28 แห่ง มีผู้ให้ข้อมูล 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารตามแนวคิดของมินท์ซ์เบิร์กกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามแนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.41$) 2. การดำเนินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, $SD = 0.45$) 3. บทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหาร; ประกันคุณภาพภายใน; การศึกษา

Abstract

This purposes of this research were to determine 1) the administrator's roles of school under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi 2) the Internal quality assurance of school under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi 3) the relationship between administrator's roles and the Internal quality assurance of school under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi. The sample consisted of 28 schools under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi. The research instrument was a questionnaire regarding administrator's roles, based on the concept of Mintzberg and the Internal quality assurance of schools, based on the concept of Office of the Basic Education Commission. The data were analyzed using frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The finding of this research was as follow; 1. The administrator's roles of school under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, overall and each perspective, was found at a highest level, sorting from the highest to the lowest arithmetic mean as follows: interpersonal roles, informational roles and decisional roles. 2. The Internal quality assurance of schools under under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, overall and each perspective, was found at a highest level, sorting from the highest to the lowest arithmetic mean as follows: have a self-evaluation, define our educational standards Maintain high performance in accordance with academic norms, create a plan to control our educational development, manage our educational development and assess and examine the educational quality offered by the various institutions. 3. The relationship between the administrator's roles The Internal quality assurance of school under the Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi was in the high level at the .01 level of significance.

Keywords: Administrator's roles; Internal quality assurance; Education

บทนำ

องค์กรที่มีคุณภาพและพัฒนางองค์กรไปได้อย่างยั่งยืนนั้นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการองค์กร คือ ผู้บริหาร หรือผู้นำระดับสูงขององค์กร รวมไปถึงองค์กรของสถานศึกษาจะต้องมีผู้บริหารที่แสดงบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยพระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในมาตรา 35 กล่าวว่า สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้นๆ โดยให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1) บริหารกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับของทางราชการและของสถานศึกษาหรือส่วนราชการรวมทั้งนโยบายและ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ 2) ประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษารวมทั้ง ควบคุมดูแลบุคลากรการเงินการพัสดุสถานที่และทรัพย์สินอื่นของสถานศึกษาหรือส่วนราชการให้ เป็นไปตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ 3) เป็นผู้แทนของสถานศึกษาหรือส่วน ราชการในกิจการทั่วไปรวมทั้งการจัดทำนิติกรรมสัญญาในราชการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการ ตามวงเงินงบประมาณที่สถานศึกษาหรือส่วนราชการได้รับตามที่ได้รับมอบอำนาจ 4) จัดทำรายงาน ประจำปีเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือส่วนราชการเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษา 5) อำนาจหน้าที่ในการอนุมัติประกาศนียบัตรและวุฒิปัตร์ของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด 6) ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจาก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการปลัดกระทรวงเลขาธิการสภาการศึกษาเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้งงานอื่นที่กระทรวงมอบหมาย (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) นอกเหนือจากนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์ในการบริหารสถานศึกษา สามารถ วางแผนและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานอย่างมีระบบแบบแผน เพื่อส่งผลให้การดำเนินงาน ประสบผลสำเร็จอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานศึกษา ให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยจัดให้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา แล้วนำไปจัดทำ แผนพัฒนาสถานศึกษาที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา มีการประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจะต้องติดตามผลการดำเนินงานและนำผลลัพธ์การดำเนินงาน มาวิเคราะห์ความสำเร็จจากมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษาได้ตั้งเพื่อหาจุดที่ควรพัฒนาและจุดที่ ควรแก้ไขโดยจัดทำในรูปแบบรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา และเผยแพร่รายงานผล การประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อสาธารณะ เพื่อให้ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (สำนักทดสอบทาง การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้นที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะความรู้และ สมรรถนะที่สำคัญของนักเรียน โดยครูผู้สอนจะต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ตรงตามมาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษานั้นจะต้องขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษา และความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง และจะต้อง จัดให้มีการวัดผล และประเมินผลตามสภาพจริงของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น เพื่อนำผลการประเมิน มาสรุปเป็นผลการดำเนินงานในภาพรวมของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่ สำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้

ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านการปฏิบัติงาน สามารถบริหารจัดการบุคลากร และบริหารจัดการงานภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะต้องจัดให้มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภาระกิจที่สำคัญที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งวางแผนการดำเนินงาน และนำบุคลากรดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งมีการติดตามและตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อผลการดำเนินงานมาพัฒนาและปรับปรุงผลการดำเนินงาน ซึ่งการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษานั้น เป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ สมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้เห็นชัดว่าบทบาทของผู้บริหารนั้นมีความสำคัญมากในการขับเคลื่อนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร และการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารที่ควรปฏิบัติให้เหมาะสมกับตำแหน่ง รวมไปถึงสิ่งที่สถานศึกษาควรปฏิบัติในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และนำแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นสารสนเทศให้กับผู้บริหารสถานศึกษาได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อทราบการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสภาวะการณ์โดยไม่มีการทดลอง ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 29 แห่ง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการเปิดตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 28 แห่ง จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ 1 คน ครูปฏิบัติหน้าที่ครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานฝ่ายวิชาการ 1 คน และครูปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานสภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมีตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์จากแนวคิดของมินซ์เบิร์ก (Mintzberg, 1989)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (ratingscale) ของไลเคิร์ต (Likert's rating scale) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา งานเอกสาร ตำรา วรรณกรรมงานวิจัยและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นนำผลของข้อมูลที่ศึกษามาสร้างเครื่องมือภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขั้นที่ 2 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC= index of item objective congruence) แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่มีความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเนื้อหา ซึ่งข้อคำถามทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (tryout) กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สมุทรสงคราม จำนวน 8 แห่งรวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 32 คน ขั้นที่ 4 นำเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .988 ขั้นที่ 5 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 1 บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

(n = 112)				
ด้าน	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_1)	4.57	0.45	มากที่สุด
2	บทบาทด้านสารสนเทศ (X_2)	4.52	0.43	มากที่สุด
3	บทบาทด้านการตัดสินใจ (X_3)	4.51	0.46	มากที่สุด
รวม (X_{tot})		4.53	0.41	มากที่สุด

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บทบาทด้านสารสนเทศ และบทบาทด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวม (Y_{tot})

(n = 112)

ด้าน	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา (Y_1)	4.63	0.45	มากที่สุด
2	จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_2)	4.56	0.51	มากที่สุด
3	ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (Y_3)	4.55	0.50	มากที่สุด
4	ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Y_4)	4.54	0.50	มากที่สุด
5	ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา (Y_5)	4.58	0.50	มากที่สุด
6	จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Y_6)	4.65	0.47	มากที่สุด
รวม (Y_{tot})		4.59	0.45	มากที่สุด

2. การดำเนินงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (Y_{tot}) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.59$, $SD = 0.45$) และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน และด้านการวางแผนงานกิจการ ตามลำดับ

3. บทบาทของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์คล้อยตามกันอยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = .704^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้อยตามกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บทบาทผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรีมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการและแสดงบทบาทในการบริหารสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี โดยผู้บริหารได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมาย และแนะแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษา และผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยมุ่งเน้นในด้านการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี กับบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความสามัคคีภายในสถานศึกษา ก่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม และผู้บริหารมีการติดต่อ ประสานงานกับบุคลากรเพื่อรับทราบปัญหา และการดำเนินงานต่างๆ ทำให้ผู้บริหารสามารถวางแผนการพัฒนาและปรับปรุง การดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารยังมีการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรรับทราบข้อมูล สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ เมื่อผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารได้เป็นอย่างดี จะส่งผลให้บุคลากรในสถานศึกษาปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษาจึงส่งผลให้บทบาทของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิรัตน์ ช่างเกวียน ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า บทบาทของผู้บริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (อภิรัตน์ ช่างเกวียน, 2564)

2. จากผลการวิจัย การดำเนินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าการดำเนินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการ เพื่อเป็นกระบวนการในการที่จะทำให้ผู้ปกครองหรือชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถานศึกษา โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ไว้เป็นขั้นตอนอย่างชัดเจน และมีการจัดทำคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบและครบขั้นตอน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้ตามเป้าหมาย และมาตรฐานการศึกษาที่ตั้งไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาณุวัฒน์ เหมนวล ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 32 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ภาณุวัฒน์ เหมนวล, 2563)

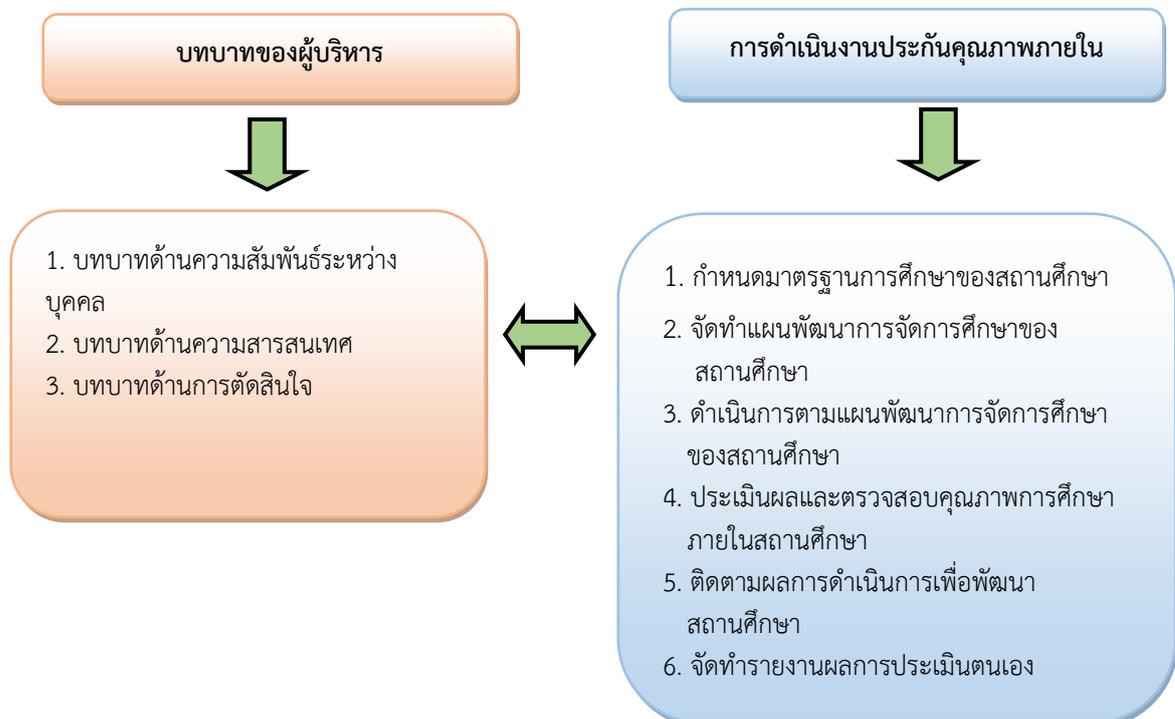
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการดำเนินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บทบาทผู้บริหารกับการ

ดำเนินคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี มีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือคล้ายตามกัน กล่าวคือ ถ้าผู้บริหาร มีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ความรับผิดชอบ และแสดงออกถึงบทบาทหน้าที่ในด้านการบริหารได้อย่างเป็นอย่างดี จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ซึ่งก็เป็นอีกหนึ่งงานที่สำคัญของสถานศึกษา หากผู้บริหารแสดงบทบาทในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการศึกษา การควบคุมคุณภาพ การส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุคลากรฝ่ายต่างๆ รวมทั้งสัมพันธ์ชุมชน และผู้ปกครอง ก็จะทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์รัตน์ รักโสงค์ ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นรินทร์รัตน์ รักโสงค์, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาพบว่า หากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับสูง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะอยู่ในระดับสูงด้วย และในทางกลับกัน หากผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับต่ำ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะอยู่ในระดับต่ำด้วย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 สามารถสรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถทั้งในด้านศาสตร์และศิลป์ สามารถแสดงบทบาทในด้านการบริหารให้เหมาะสมกับตำแหน่ง เพื่อให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตัวของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารควรให้ความสำคัญการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยจัดให้มีการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเป็นการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา และดำเนินการตามแผนที่ได้วางไว้ ซึ่งผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรับทราบปัญหาและความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องนำผลการดำเนินงานมาประเมินผลว่าเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษามากน้อยเพียงใด สถานศึกษามีจุดเด่นด้านใดที่ควรที่จะพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น และมีจุดด้อยด้านใดที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน จากที่กล่าวมานี้ผู้บริหารจะเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องแสดงบทบาทในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลกับสถานศึกษา

บทสรุป

การศึกษาวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เป็นการวิจัยเพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารกับการดำเนินงานดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ซึ่งผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงบทบาทในด้านการบริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา

1.2 ควรมีการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนกระบวนการดำเนินงานงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรพัฒนาสถานศึกษาในด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

1.3 ควรมีการจัดทำคู่มือระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้าน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของการดำเนินงานประกันคุณภาพให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาหลักการ แนวคิดของบทบาทผู้บริหารอื่นๆ ที่มีผลต่อการดำเนินประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

นรินทร์รัตน์ รักไธสงค์. (2564). “ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”.

วารสาร มจร บาลีศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 7(3): 82-97.

ภาณุวัฒน์ เหมนวล. (2563). “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.

อภิรัตน์ ช่างเกวียน. (2564). “บทบาทผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม”. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Mintzberg, H. (1989). *Mintzberg on management inside our strange world of organizations*. New York: Collier Macmaillan.

